

Holden Gård AS

► **KU - landskapsbilde**

Konsekvensutredning landskapsbilde

Oppdragsnr.: 5199374 Dokumentnr.: D01 Versjon: J01 Dato: 2023-04-27

Oppdragsgiver: **Holden Gård AS**
Oppdragsnr.: **5199374** Dokumentnr.: **D01**

Oppdragsgiver: Holden Gård AS
Oppdragsgivers kontaktperson: Øyvind Christensen
Rådgiver: Norconsult AS, Torggata 22, NO-2317 Hamar
Oppdragsleder: Atle Berg
Fagansvarlig: Brit Angell Johnson
Andre nøkkelpersoner: Leif Conradi Skorem, Caroline Venstad

Forsidefoto: Norconsult

► Sammen drag

Formålet med planen er å legge til rette for etablering av hotellvirksomhet på gården Holla i Tufsingdalen i Os kommune. Hotellet skal både etableres ved istandsetting av den eksisterende bebyggelsen på gården og gjennom etablering av nye bygninger. Bygningsmassen som planen åpner for antas å kunne romme inntil 18 dobbeltrom, slik at maksimalt antall gjester er 36. Planen skal også legge til rette for etablering av våningshus og redskapshus for drifta på gården.

For landskapsbilde er konsekvensgraden vurdert til å bli ubetydelig (0). Samlet Konsekvensgrad er sammenstilt i tabell 4.

Utredningstema	Nullalternativet	Hovedalternativet
Landskapsbilde	0	0

Tabell 1-1 Oversikt over tema som er konsekvensutredet og konsekvensgraden for hvert tema

Det er foreslått skadereduserende og kompenserende tiltak for dette temaet.

Et skadereduserende tiltak går ut på forsiktig graving ved terrenginngrep og tilbakeføring av opprinnelig topografi etter at tiltaket er avsluttet. For å sikre revegetering med stedegen vegetasjon bør eksisterende toppmasser med frøbank og røtter tas forsiktig av, lagres separat og tilbakeføres. Det anbefales å plante ny stedegen, skjermende vegetasjon for å dempe inngrep.

Som kompenserende tiltak foreslås det at det utarbeides skjøtselsplan for vegetasjonen i tilknytning til vinterledene og utslåttene slik at den historiske dimensjonen i landskapet ikke forsvinner på grunn av gjengroing.

Innhold

1	Innledning	5
1.1	Bakgrunn	5
1.2	Lokalisering av tiltaket	5
1.3	Beskrivelse av tiltaket	6
1.4	Planstatus og krav til utredning	7
1.5	Overordnet metodikk	7
1.6	Influensområde	9
1.7	Kunnskapsgrunnlag	10
2	LANDSKAPSBILDE	11
2.1	Metode	11
2.2	Influensområde	13
2.3	Kunnskapsgrunnlag	14
2.4	Landskapsanalyse med områdebeskrivelse, fastsettelse av landskapskarakter og verdivurdering	14
	2.4.1 Landformer og vann	15
	2.4.1 <i>Vannveier og flomsoner</i>	15
	2.4.2 Vegetasjon, naturgrunnlag og jordbruk	16
	2.4.3 Kulturlandskapet, arealbruk og bebyggelse	19
	2.4.4 Kulturhistorien i landskapet	21
	2.4.5 Dagens situasjon	24
	2.4.6 Kulturelle referanser	24
	2.4.7 Romlige og estetiske forhold	24
	2.4.8 Fastsettelse av landskapskarakter	27
	2.4.9 Fastsettelse av landskapsverdier	29
2.5	Påvirkning og konsekvensvurdering	30
2.6	Anbefalinger	31

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

Norconsult AS har fått i oppdrag å utarbeide reguleringsplan med konsekvensutredning for Vinterleden fjellgård. Denne konsekvensutredningen beskriver hvilke virkninger en slik plan vil ha for ulike tema, jf. planprogram fastsatt av Os kommunistyre den 19.05.2022, sak 20/22.

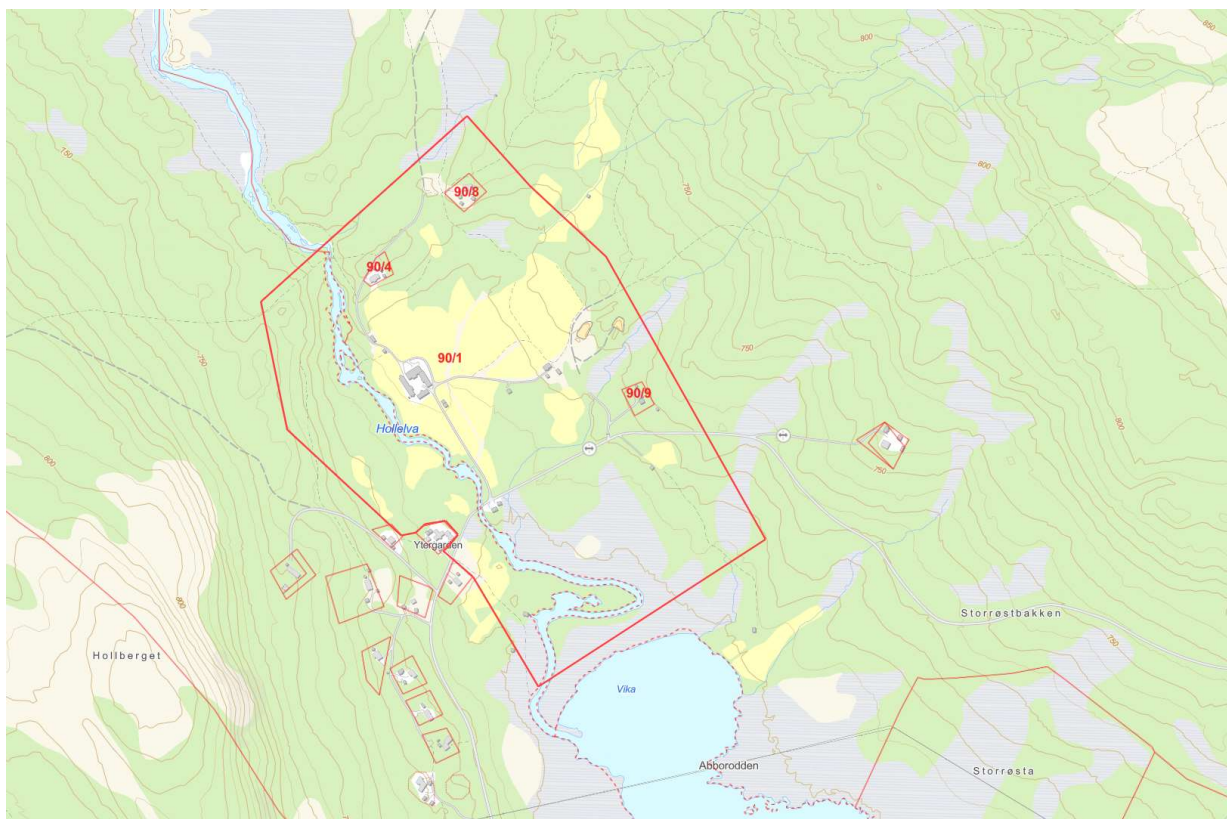
1.2 Lokalisering av tiltaket

Planområdet ligger i Os kommune i Innlandet fylke, nærmere bestemt i nordenden av Siksjøen som ligger mellom Narbuvoll og Tufsingdal. Se figur 1-1.

Figur 1-1: Oversiktskart som viser lokalisering av tiltaksområdet med rød sirkel (Kartdata: Norconsult ArcGis online portal).

Planområdet utgjør om lag 379 dekar og består av gårdstunet på Holla, gnr./bnr. 90/1 med omkringliggende områder. Tre fritidseiendommer fradelt eiendommen (90/4, 90/8 og 90/9) inngår i planområdet, samt arealer på begge sider av Hollaelva. I vest grenser planen til Yttergården samt et par hytter som ligger i tilknytning til flere hytter langsmed Siksjølia-vegen. Se figur 1-2.

Figur 1-2 Kart som viser planavgrensningen for Vinterleden fjellgård (rød strek) på eiendommen gnr./bnr. 90/1, og de eiendommene som tidligere er fradel fra gården (gnr./bnr. 90/4, 90/8 og 90/9) (Kartdata: Norconsult ArcGis online portal).

1.3 Beskrivelse av tiltaket

Formålet med reguleringsplanen er å legge til rette for utvikling av den historiske ferdasgården Holla til et eksklusivt overnattingssted for mindre grupper, med tilknyttede aktiviteter og opplevelser. Det er ønskelig å spille på de unike kultur- og naturkvalitetene i området ved å kunne tilby jakt-, fiske- og friluftaktiviteter. Samtidig skal det legges til rette for ivaretagelse av de viktige kulturverdiene i tilknytning til gården, som er en del av verdensarven Røros bergstad og Circumferensen ved at vinterleden til Røros går gjennom området.

Nye tiltak som reguleringsplanen legger opp til, er i all hovedsak etablering av nytt gjestehus på gårdstunet, veg frem til de to hyttene som ligger nord for gårdstunet, etablering av nytt våningshus og redskapshus, påbygg og rehabilitering av sommerfjøsset som skal bli bestyrerbolig, redskapshus/garasje ved den nye bestyrerboligen og fire småhytter ved Hollelva. I tillegg er det planlagt noen mindre tiltak som badehus, fiskebrygge og nettstasjon. Eksisterende bygninger på gårdstunet skal rehabiliteres for utleie med tilhørende fasiliteter, og eksisterende stall planlegges flyttet.

Det er planlagt å tilrettelegge for totalt 14 dobbeltrom for overnatting på gården, i tillegg til 4 enkle hytter (lodges) like utenfor selve gårdstunet. Dette gir maksimal utleiekapasitet for 36 personer. I tillegg vil det legges til rette for bosted for bestyrer på gården. Av erfaring og ut ifra konseptet som er tenkt, så vil de besøkende ofte foretrekke å bo på enkeltrom. I realiteten vil derfor et normalt gjesteantall mest sannsynlig

ligge på ca. 18-20 personer. Det er ikke lagt opp til hotellvirksomhet i form av «drop-in», men heller en virksomhet basert på spesielt inviterte og mindre grupper. Reguleringsformålet for gården er likevel hotell og overnatting, slik at man i vurderingen av tiltakets påvirkning og konsekvens for de enkelte tema har det som utgangspunkt. Samtidig er gårdens beliggenhet i forhold til flyplass og annen kollektivtransport tatt med i betraktningene, noe som tilsier at det mest sannsynlig vil være bestemte perioder man har gjester på gården, og at det ikke vil være like stort utleietrykk som man ellers ville forventet om gården f.eks. lå ved sentrum av et større tettsted/by eller ved en trafikkert riksveg.

Den anslås at toppene vil være på høsten i fm. jakt, fiske og friluftsliv og at det roer seg mot jul og den mørkeste årstiden. Og så vil man ha en mindre topp igjen utpå etterjulsvinteren og frem til over påske. Om sommeren vil det også forventes noe aktivitet, som sannsynligvis vil ta seg opp igjen utover høsten.

For flere detaljer om tiltaket vises det til planforslaget (plankart med beskrivelse og bestemmelser).

1.4 Planstatus og krav til utredning

I kommuneplanens arealdel er tiltaksområdet avsatt til Landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF). Planen utløser krav om konsekvensutredning etter Plan- og bygningsloven § 4-2, jf. Forskrift om konsekvensutredninger § 10, tredje ledd bokstav b. Med utgangspunkt i oppstartsmøte den 23.01.2021 og vedtatt planprogram (sak 20/22 i kommunestyret den 19.05.2022), er friluftsliv og bygdeliv, naturressurser og reindrift tre av temaene som skal utredes i forbindelse med planarbeidet. Disse temaene blir utredet i det følgende. Utredningene er tilpasset tiltakets omfang samt de enkelte temaenes sårbarhet i forhold til tiltaket.

I tillegg blir det gjort utredninger for temaene kulturarv, landskapsbilde og naturmangfold. Disse utredningene foreligger som egne rapporter og er innarbeidet i planbeskrivelsen.

For temaet trafiksikkerhet er dette omtalt i planbeskrivelsen kap. 7.4 med vurdering av trafikkforholdene med forslag til avbøtende tiltak.

1.5 Overordnet metodikk

Konsekvensutredningen er basert på metodikken beskrevet i Statens vegvesens Håndbok (Statens vegvesen 2018, med forenklinger tilpasset prosjektets størrelse og tematikk. Siden skogbruk behandles som en prissatt konsekvens i V712 er kriterier fra Statens vegvesens gamle håndbok H-140 benyttet for skogbruk.

Metoden har følgende hovedelementer:

1. Beskrivelse av området og vurdering av **områdetets verdi** ut fra fagspesifikke verdikriterier. Generelle kriterier for verdisetting er vist i Tabell 1-1. Mer fagspesifikke tabeller er vist for hvert fagtema i de respektive kapitlene. Verdisettingsskalaen er 5-delt og går fra *Uten betydning* til *Svært stor verdi*, se figur 1-3.
2. Vurdering av **tiltakets påvirkning** i forhold til dagens situasjon, referansealternativet (0-alternativet). Skalaen er 5-delt og går fra *Forbedret* via *Ubetydelig endring* til *Sterk forringet*. Se Figur 1-4.
3. **Konsekvensen** av tiltaket blir fastsatt ved å sammenstille områdetets verdi med tiltakets påvirkning i henhold til konsekvensvifta som er vist i Figur 1-5. Tabell 1-2 gir en forklarende beskrivelse av hvordan man kan tolke de ulike konsekvensgradene tiltaket vurderes å ha.

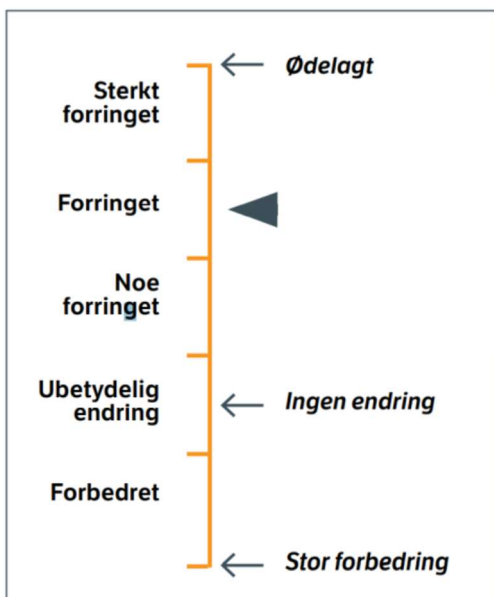
Flere av utredningstemaene er regulert gjennom lovverket eller det foreligger føringer etter behandling av sak i Stortinget. Noen er omfattet av internasjonale konvensjoner. Disse føringene skal tas hensyn i utredningsprosessen.

	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Forvaltnings-prioritet	Uten betydning for temaet eller sterkt reduserte kvaliteter		Forvaltnings-prioritet	Høy forvaltnings-prioritet	Høyeste forvaltnings-prioritet
Viktighet/ betydning for fagtemaet		Alminnelig/ lokalt vanlig	Lokal/regional betydning	Regional/nasjonal betydning	Nasjonal/ internasjonal betydning Unikt
Funksjoner og sammenhenger		Kontekst/sammenheng er lite synlig	Kontekst/sammenheng er noe fragmentert	Viktige sammenhenger og funksjoner	Særlig viktige sammenhenger og funksjoner
Bruksfrekvens		Betydning for få	Betydning for flere	Betydning for mange	Betydning for svært mange
Faglige kvaliteter ³⁸		Få kvaliteter	Gode kvaliteter	Særlig gode kvaliteter	Unike kvaliteter

Tabell 1-1 Generelt grunnlag for verdisseting

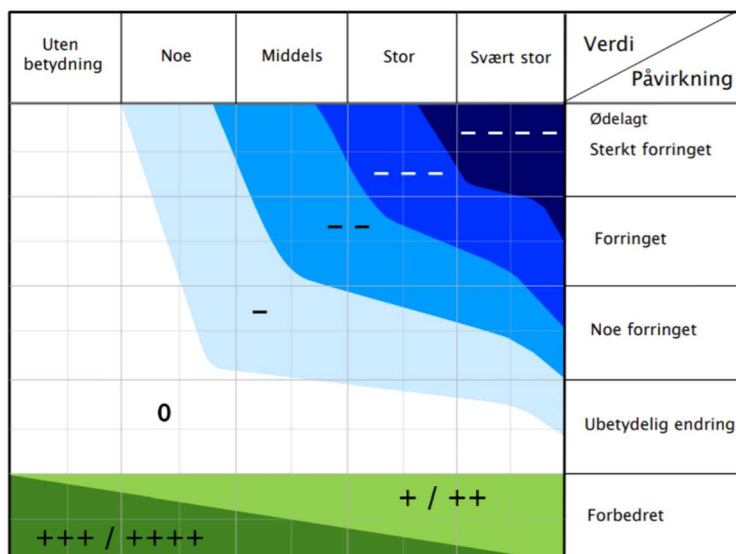

Figur 1-3 Skala for vurdering av verdi

Figur 1-4 Skala for vurdering av tiltakets påvirkning på de respektive fagtemaene.

Figur 1-5 Konsekvensvifta. Konsekvensen for et delområde framkommer ved å sammenholde grad av verdi i x-aksen med grad av påvirkning i y-aksen.

Skala	Konsekvensgrad	Forklaring
----	4 minus (----)	Den mest alvorlige miljøskaden som kan oppnås for delområdet. Gjelder kun for delområder med stor eller svært stor verdi.
---	3 minus (---)	Alvorlig miljøskade for delområdet.
--	2 minus (-)	Betydelig miljøskade for delområdet.
-	1 minus (-)	Noe miljøskade for delområdet.
0	Ingen/ubetydelig (0)	Ubetydelig miljøskade for delområdet.
+ / ++	1 pluss (+) 2 pluss (++)	Miljøgevinst for delområdet: Noe forbedring (+), betydelig miljøforbedring (++)
+++ / +++++	3 pluss (+++) 4 pluss (++++)	Benyttet i hovedsak der delområder med ubetydelig eller noe verdi får en svært stor verdiøkning som følge av tiltaket.

Tabell 1-2 Skala og veiledning for vurdering av konsekvenser

1.6 Influensområde

For de fleste temaer som utredes i en konsekvensutredning, vil tiltakene kunne påvirke temaet i områder også utenfor planområdet. Derfor består utredningsområdet både av planområdet og områder utenfor planområdet som synes å kunne bli influert (påvirket) av tiltaket. Planområdet er likt for alle fagtemaene, mens influensområdet vil derfor kunne variere avhengig av temaet som blir utredet.

1.7 Kunnskapsgrunnlag

I hvert enkelt prosjekt må det vurderes hva som er tilstrekkelig kunnskapsinnhenting for å sikre et godt nok beslutningsgrunnlag. Det redegjøres for hvilken kunnskap som foreligger og eventuelle mangler i kildematerialet. Eventuelle beslutningsrelevante mangler i kunnskapsgrunnlaget beskrives.

2 LANDSKAPSBILDE

2.1 Metode

Fagtema landskapsbilde omhandler landskapets romlige og visuelle egenskaper og hvordan landskapet oppleves.

Konsekvensutredningen av temaet tar utgangspunkt i håndbok V712 og er vurdert i henhold til de relevante kriteriene angitt i tabell 6-16 og 6-17 i håndbok V712 kapittel 6.4 for temaet landskapsbilde som ikke prissatte konsekvenser. Veilederen er utarbeidet for bruk i forbindelse med store landskapsinngrep. I og med at tiltakene som skal gjennomføres her er å betegne som minimale i forhold til et stort veianlegg, vil ikke alle kriteriene være relevante.

Konsekvensutredningen bygger på landskapsanalyse utarbeidet etter veiledere fra Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning «Landskapsanalyse Framgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi» Versjon februar 2010.

Analysen vurderer hvordan utforming, tilpasning og plassering av ny bebyggelse og infrastruktur vil påvirke landskapet, sammenlignet med dagens situasjon (0-situasjonen) Formålet med analysen er å frambringe kunnskap om de visuelle kvalitetene i omgivelsene og hvordan disse endres som følge av tiltaket.

Kriteriene er vist i Tabell 6-16 med følgende definisjoner av kriteriene (Kilde: SVV's veileder V712):

Tabell 6-16 Verdikriterier for fagtema landskapsbilde

Verdi ASPEKTER	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Visuelle kvaliteter	Delområde uten visuelle kvaliteter	Delområde med noen visuelle kvaliteter	Delområde med gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av lokal betydning	Delområde med særlig gode visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av regional betydning	Delområde med unike visuelle kvaliteter, eller kvaliteter av nasjonal og/eller internasjonal betydning
Helhet Variasjon	Delområde med dårlig balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med mindre god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med særlig god balanse mellom helhet og variasjon	Delområde med unik balanse mellom helhet og variasjon
Særpreg	Delområde uten særpreg	Delområde med lite særpreg	Delområde med særpreg	Delområde med stort særpreg	Delområde med svært stort særpreg
Byform Bystruktur	Delområde der byformen/bystrukturen er fragmentert/sprengt/ødelagt	Delområde der byformen/bystrukturen er noe fragmentert	Delområde med god byform/bystruktur	Delområde med særlig god byform/bystruktur	Delområde med en unik byform/bystruktur
Arkitektur	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap mangler sammenheng. Er dårlig tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen mindre gode og/eller lite lesbare omgivelser. Er mindre godt tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen gode og lesbare omgivelser. Er tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen særlig gode og lesbare omgivelser. Er godt tilpasset byens skala	Bebyggelse, bygninger, byrom, infrastruktur og landskap danner tilsammen unike og lesbare omgivelser. Er svært godt tilpasset byens skala
Totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et dårlig totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et noe redusert totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et godt totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et spesielt godt totalinntrykk	Delområde der landskap og bebyggelse/anlegg til sammen gir et unikt totalinntrykk
Sjeldenhet Representativitet ⁴⁶			Delområdet inngår i landskapstyper som er fåtallig/sjeldne regionalt	Delområdet inngår i landskapstyper som er fåtallig/sjeldne nasjonalt	
Forvaltningsprioritet/ Prioriterte landskapsområder ⁴⁶⁻⁴⁷			Delområdet har kvaliteter av lokal og/eller regional betydning	Delområdet har kvaliteter av regional og/eller nasjonal betydning	Delområdet har kvaliteter av nasjonal og/eller internasjonal betydning

Påvirkningsfaktorer for temaet landskapsbilde er gitt i Tabell 6-17 (Kilde: SVV's veileder V712)

Tabell 6-17 Veiledning for vurdering av påvirkning

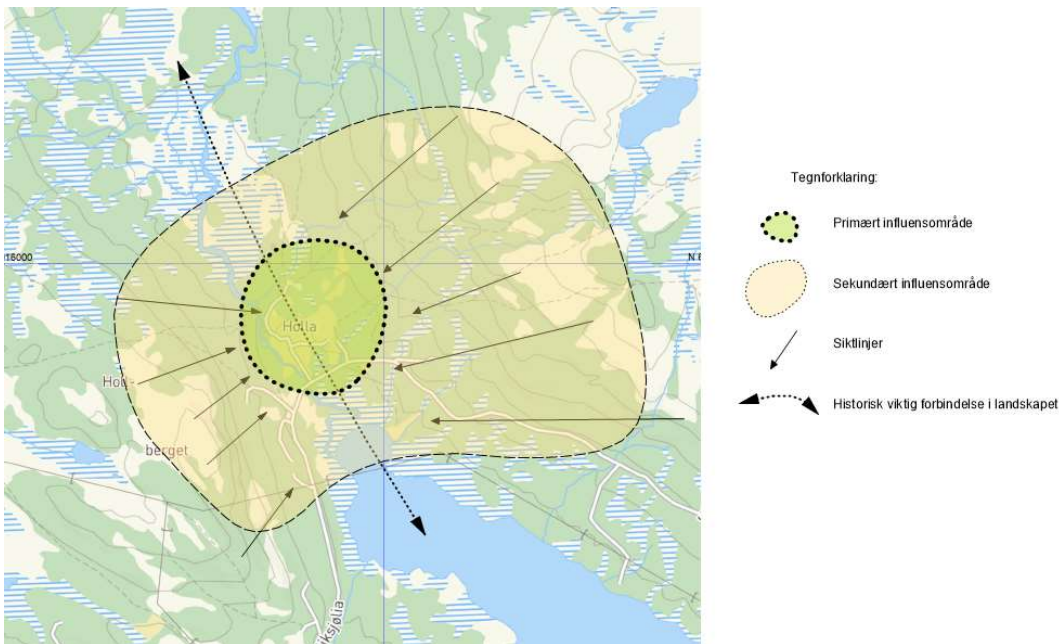
Tiltakets påvirkning	Forankring og lokalisering	Landskaps- og terrenginngrep	Skala	Linjeføring	Arkitektonisk utforming
Ødelagt/ sterkt forringet	Tiltaket er ikke forankret, medfører uheldig fragmentering, eller bryter i stor grad med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører en stor endring i landskapet, eller medfører svært skjæmmende inngrep	Tiltaket dominerer i stor grad over landskapets skala	Tiltaket har svært dårlig rytme, er preget av knekk, sprang, har en svært uheldig romkurve	Tiltaket fremstår helt uten arkitektonisk helhet, har svært dårlig design
Forringet	Tiltaket er dårlig forankret, medfører fragmentering, eller bryter med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører skjæmmende inngrep	Tiltaket dominerer over landskapets skala	Tiltaket har dårlig rytme, er preget av knekk, sprang, en uheldig romkurve	Tiltaket fremstår i liten grad som en arkitektonisk helhet, har dårlig design
Noe forringet	Tiltaket er noe forankret, medfører noe fragmentering, eller bryter i en viss grad med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører noe skjæmmende inngrep	Tiltaket dominerer noe over landskapets skala	Tiltaket har noe dårlig rytme, er noe preget av knekk, sprang, en uheldig romkurve.	Tiltaket fremstår i noen grad som en arkitektonisk helhet, har noe dårlig design
Ubetydelig endring	Tiltaket er forankret, medfører i liten grad fragmentering, eller bryter i liten grad med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører ikke skjæmmende inngrep	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet, eller er underordnet denne	Tiltaket har god rytme, er uten knekk eller sprang, har en god romkurve	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet
Forbedret	Tiltaket er godt forankret, medfører ingen fragmentering, eller forsterker landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører istandsetting av ødelagt/sterkt forringet landskap	Tiltaket har en god tilpassning til skalaen i landskapet, eller framhever denne	Tiltaket har særlig god rytme og romkurve som fremhever landskapskulpturen	Tiltaket fremstår som en særlig god arkitektonisk helhet, har god design og materialkvalitet

Verdien i henhold til Tabell 6-16 blir sammenholdt med påvirkningen i henhold til Tabell 6-17.

2.2 Influensområde

For fagtema landskapsbilde vil influensområdet være området som påvirkes av synligheten av tiltaket. Hovedanalysen er lagt på planområdet og Holla gård med bebyggelse, inn- og utmark, men i noen grad sett i sammenheng med det større landskapet i Tufsingdalen.

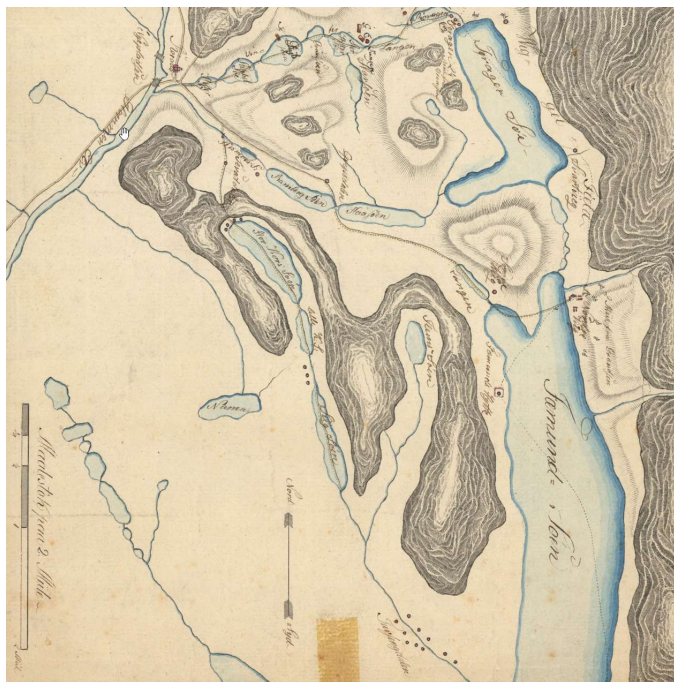
Influensområdet for landskapsbilde vurderes å være områdene innenfor og i nærmeste omkrets rundt planområdet samt tilgrensende områder på høydedragene.

Oversiktskart som viser influensområdet for landskapsbilde – Illustrasjon: Norconsult

Landskapsanalysen tar også i noen grad med den videre sammenhengen mot Tufsingdalen/Femunden og nordover over Korssjøene i retning Røros, siden vinterleden er det viktigste landskapselementet sett i sammenheng med landskapshistorien og verdensarvstedet Røros Bergstad og Circumferensen. Konsekvensene for verdensarvverdiene er omhandlet i konsekvensutredningen for kulturminner.

Vinterleden er den historiske ferdselsveien fra Sverige via Femunden mot Røros. Denne krysser gjennom planområdet. Forutsetninger i landskapet lå til grunn for ruta. Forbindelsen mot Røros og Femunden er viktig, siden planområdet er en del av Circumferensen til Røros, som er innlemmet i Verdensarven Røros med vinterleden som attributt. Derfor er det også zoomet ut og sett på den landskapelige sammenhengen for hele strekningen.

Kart fra 1808 som viser området Femunden – Røros med vinterledens vist som en hovedvei.
<https://www.kartverket.no/om-kartverket/historie/historiske-kart>

2.3 Kunnskapsgrunnlag

I planprogrammet er det avklart at *Konsekvensutredning av temaet vil bli gjennomført ut fra kapittel 6.4 i håndbok V712, med utgangspunkt i befaring av området, samt visualisering av de planlagte tiltakene. Verdi og påvirkning vil bli fastsatt ut fra kriterier angitt i håndbokas tabell 6-16 og 6-17.*

Det er også benyttet elementer fra *Landskapsanalyse Framgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi, Versjon februar 2010* fra Riksantikvaren og Direktoratet for naturforvaltning benyttet.

I tillegg til befaringer av området og fotografier tatt av eier og Norconsult, er kunnskapsgrunnlaget fra eksisterende fritt tilgjengelig kilder. Det er også benyttet informasjon fra eier og personer med lokalkunnskap. De viktigste kildene for innhenting av kunnskap er:

- Databaser: Naturbase.no, Kilden.Nibio.no
- Kart og flyfoto fra norgeskart.no
- Ressurspersoner i nærmiljøet: Dagens eier av Holden gård m.fl.
- Historiske kart fra kartverket.no
- Historiske bilder fra digitalmuseum.no

2.4 Landskapsanalyse med områdebeskrivelse, fastsettelse av landskapskarakter og verdivurdering

Analysen ligger til grunn for konsekvensutredning for landskapsbilde for Vinterleden Fjellgård med bebyggelse, utmark og kulturlandskap.

Utredningen skal belyse både fjern- og nærvirkning av landskapsendringer innenfor hele influensområdet til planen og for å fange opp påvirkningen på de fremragende universelle verdiene som er fastsatt gjennom fredningen av Bergstaden Røros og Circumferensen verdensarvområde.

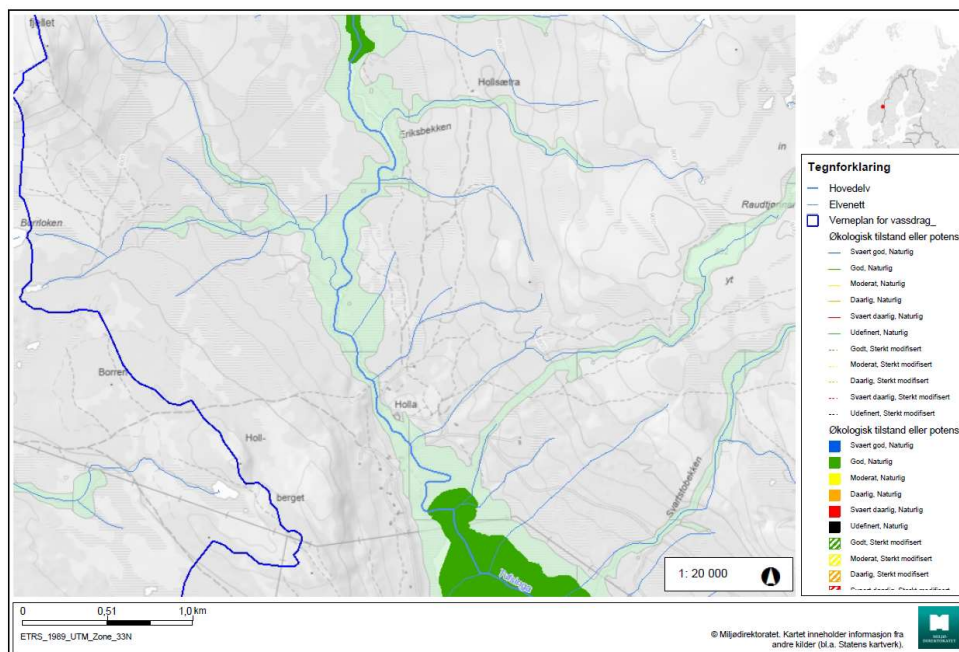
2.4.1 Landformer og vann

I NiN er landskapet rundt Holla kategorisert som et *åpent dallandskap under skoggrensen med større innsjø og med bebyggelse/infrastruktur*. Landskapstypen beskrives på følgende måte:

«Landskapstypen omfatter dallandskap der dalformen er vid og åpen, med en gradvis og slak overgang til omkringliggende åser, fjell og/eller slettelandskap. Områdene ligger under skoggrensen, og de delene av landskapet som ikke er dominert av vann, vassdrag og våtmarker og evt. jordbruk og bebygde områder, er normalt dekket med skog. Områder av typen ligger ved innsjø som er større enn 2 km². Landskapet har et tydelig preg av menneskelig påvirkning. Mer enn 2 km² eller mer enn en fjerdedel av området har spredt bebyggelse, gårdsbruk, næringsområder, større samferdselsanlegg, flyplasser med større gressarealer, konsentrasjoner av bebyggelse eller teknisk infrastruktur i form av grender, bygder, små tettsteder, bolig og hyttefelt».

Området befinner seg i nordboreal sone (6SO), (<https://nin.artsdatabanken.no/>)

2.4.1 Vannveier og flomsone

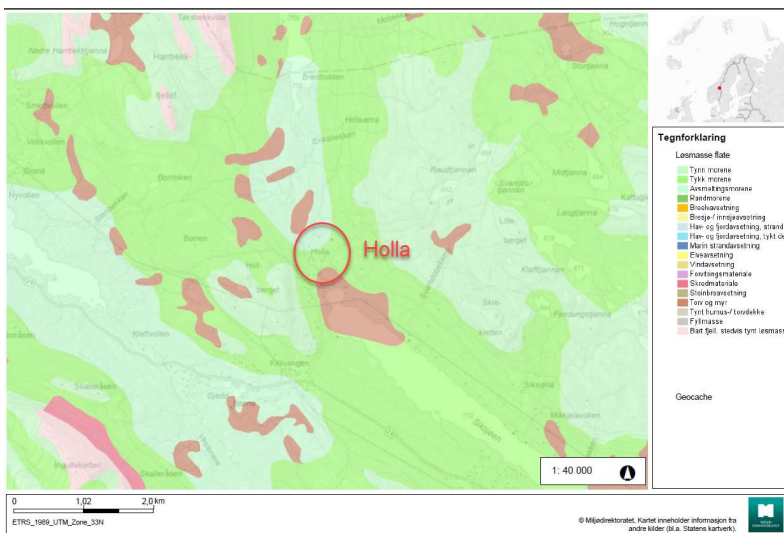
Temakart som viser vannveier og flomsone (<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>)

Foruten jordbruksarealer og skog preges dalbunnene av vassdrag, sjøer og våtmarksområder. Nettopp disse sammenhengende dragene med vannveier har dannet grunnlaget for veiforbindelser på vinterføre, vinterleden. Holla ligger mellom Siksjøen og Litlkorssjøen inntil Hollaelva som forbinder disse og dermed midt i en av de historisk viktigste vinterrutene mellom Røros og Dalarna i Sverige.

2.4.2 Vegetasjon, naturgrunnlag og jordbruk

Gårdstunet på Holla ligger på ca 717m.o.h og kan betegnes som en fjellgard. Området preges av morenemasser, torv og myr. I høyden er det også noe bart fjell. Jordbunnsforholdene er for det meste næringsfattige og forutsetningene for jordbruk er marginale, men er også lokalt varierende. I dalbunnen langs vassdrag og myrdrag er forholdene mer næringsrike og artsrike. Vegetasjonskartet viser flekker med engbjørkeskog, og rik sumpskog og flekker med kalkrike områder, men det er allikevel vegetasjonstyper tilpasset næringsfattige forhold som dominerer det overordnede landskapsbildet. Kvitkrullskogbunn og vidder er karakteristiske for området.

Forutsetningene for jordbruk ligger i husdyrhold med beitebruk og grovforproduksjon. Tradisjonelt har utmarka med utslåtter, beiter og setring vært en viktig del av ressursgrunnlaget. Denne driftsformen har formet kulturlandskapet som eiendommen Vinterleden fjellgård utgjør.

Løsmassekart – Kilde: <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

Koordinatsystem: UTM 33

kilden.nibio.no

12.04.2023

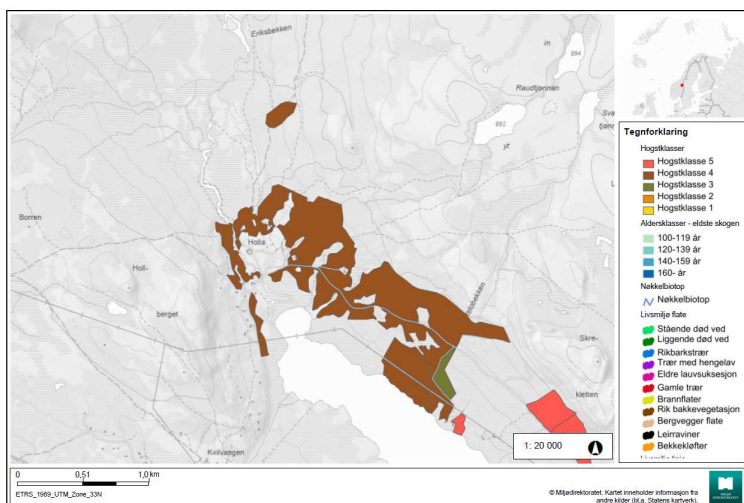
<i>Dyrka mark</i>	<i>Blåbærbjørkeskog</i>
<i>Beitevoll</i>	<i>Engbjørkeskog</i>
<i>Lavhei</i>	<i>Lav og lyngrik bjørkeskog</i>
<i>Alpin røsslynghei</i>	<i>Rik sumpskog</i>
<i>Rishei</i>	<i>Fattig sumpskog</i>
<i>Rismyr</i>	<i>Lav og lyngrik furuskog</i>
<i>Grasmyr</i>	

Kilde: <https://kilden.nibio.no>

Flyfoto viser tydelige variasjoner i vegetasjonsdekket – Kilde: norgeskart.no

Flyfoto viser hvordan dalområdene er dekket av grønne skog- og landbruksarealer mens høydedragene er preget av snau fjell og næringsfattige kvitkrullvidder. Til høyre på bildet sees de grønnere områdene med dyrka mark i Tufsingdalen hvor jordbunnforholdene på elvesletta gir grunnlag for jordbruk, mens Holla ligger nord for Siksjøen og befinner seg i en overgangssone mot de mindre dyrkbare arealene. På flyfotoet kan en se jordbruksarealene som tydelig grønne innslag i det ellers nokså magre og snaue landskapet. Jordbrukseiendommene er forholdsvis små og jordbrukslandskapet fremstår som småskalig.

Hogstklassekart viser områder med skog og hogstklasser
(<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>)

Noen av skogområdene er furuskog mens områdene oppover liene og utover mot myrene preges mer av fjellbjørkeskog. På grunn av endret og mindre intensiv bruk blir de skogkledte sonene tettere og større.

2.4.3 Kulturlandskapet, arealbruk og bebyggelse

Holla med bygningsmiljø og kulturmark ligger i bunnen av det slake dalføret som utgjøres av et system av elv, myrer og sjøer og strekker seg fra Femunden i retning Røros. Fra gårdstun og jorder fortsetter dalføret med elv og myr for så å gå over i sjøene Litlkorssjøen i nord og Siksjøen i sør.

Sentralt plassert på den åpne dyrkamarka ligger det tette firkanttunet som en massiv struktur. Det framstår nesten som en borg og er karakteristisk for eiendommen. Foruten selve tunet ligger noen mindre bygninger spredt i området rundt. Disse er skalamessig underordnet tunbebyggelsen. Litt lenger unna hovedtunet i øst ligger et eget tun med bygninger som var beregnet på sommerdrift med sommerfjøs og andre mindre uthus. Disse bygningene er yngre og sekundære i forhold til hovedtunet.

Det tette firkanttunet – Foto: Bent Ramberg

På vestsiden avgrenses dyrkamarka av Hollaelva og videre en bratt li med bjørkeskog.

På østsiden går jordene over i skog, hovedsakelig fjellbjørkeskog som bærer preg av tidligere utnyttelse som beiteskog og med mindre jorder og utslåtter. I tilknytning til utslåttene er det fremdeles enkelte uteløer bevart, men dette området er i gjengroing.

Jordene mot øst, sett fra gårdstunet Foto: Norconsult

På Holla er dyrkamarka nærmest gårdstunet holdt i hevd til grasproduksjon etter moderne prinsipper og uten husdyrhold. Opphør av intensiv utnyttelse preger i dag landskapet i form av tiltakende gjengroing, mer lukkede landskapsrom og mindre utsyn.

Jordene sett fra øst mot tunet – Foto: Norconsult

I vest, nord og øst ligger spredte fritidsboliger, mer eller mindre synlige fra gården. Den nærmeste hytta i nord ligger eksponert mot gården. De moderne hyttene bryter med det tradisjonelle kulturlandskapet og gårdsbebyggelsen. Blant annet med en eksponert plassering i landskapet og mindre god landskapstilpasning.

Adkomst er langs den gruslagte bomveien Siksjølia som tar av østover fra hovedveien fv 28 Kopparleden mellom Narbuvoll og Tufsingdalen og stopper i Siksjølia. Veien er lite trafikkert siden det ikke er gjennomgangstrafikk.

Bebyggelsen i nærheten er gårdsbruk og fritidsboliger.

Kulturlandskapet Holla med den gamle hovedtrafikkåren til Røros, vinterleden, er en del av verdensarvområdet Røros og circumferensen.

2.4.4 Kulturhistorien i landskapet

Grunnlaget for at Holla ligger der den gjør har vært vintertrafikken til og fra Røros langs vinterleden eller Kopparleden, som den også ble kalt, og behovet for hvilesteder underveis. Jordbruksdriften på Holla var i utgangspunktet sekundær. Ruta for vinterleden fulgte dalbunnen, myrer og sjøer. Der det ikke er åpne myrer eller sjøer er traseen ikke lenger så synlig i landskapet siden bjørkeskogen er i ferd med å tette seg.

Amtskart fra 1829 som viser vinterleden over sjøene Siksjøen og Vettkorssjøen via Holla <https://www.kartverket.no/om-kartverket/historie/historiske-kart>

Holla er et gammelt kulturlandskap preget av tradisjonell husdyrbasert småskalig landbruk. Rørosverkets harde utnyttelse av skogen har også satt et betydelig preg på landskapet.

For jordbruket i slike marginale områder har utmarka tradisjonelt hatt stor betydning som en del av ressursgrunnlaget, både til setring, som beitemark, men også til høsting av utslåtter og til vedhogst. I tillegg har det vært drevet noe beskjedent åkerbruk og hagebruk i områdene nærmest gårdstunet. Helt fram til nyere tid kan en på fotografier se en innhegnet hage på sørsiden av «sommerbygningen». Det er rimelig å regne med at det her har vært dyrket rabarbra og andre hardføre nyttevekster. En stor rabarbra finnes fremdeles nede ved elva og denne kommer helt sikkert opprinnelig fra hagen på Holla.

Rabarbratue ved elva - Foto: Norconsult

Ettersom maskinell drift overtok, opphørte høsting av utslåttene. Det skal ha tilhørt ca 50 utmarksbygninger til Holla rundt 1950. Dette var nødvendige bygninger for lagring av foret som ble høstet på utslåttene. Det var mer rasjonelt å kjøre dette hjem på vinterføre. Buer og løer forsvinner, landskapet gror igjen og historien i landskapet blir mindre lesbar. Beitebruket fortsatte så lenge det var husdyr på garden.

En slik intensiv utnyttelse har satt sitt preg på vegetasjon og landskap. Disse sporene er stadig mindre tydelige, men finnes fremdeles.

De første spor etter Rørosverkets påvirkning på landskapet i Tufsingdalen er rester etter de mange kullmoleanleggene. Kullbrenning og kulltransport for Rørosverket var tidlig en viktig næring i Nord-Østerdalen og Femundstraktene. Det er registrert rester etter 7 kullmiler på eiendommen og kullbrenning var en stor virksomhet i Tufsingdalen helt fra oppstarten av Røros kobberverk til verket gikk over til koks på slutten av 1800-tallet.

Det lå til rette for at kullkjøringen foregikk på vinterføre over frose vann og myrer og slik ble vinterleden en viktig forbindelse mellom områdene ved Femunden og Røros. Rundt 1720 var kullkjørertrafikken allerede stor. Tidlig på 1800-tallet forårsaket mellomrikshandelen mellom Røros og Falun, i forbindelse med utvikling av Røros som et viktig handelssted, en betydelig økning av trafikken.

Leden gikk i dalbunnen over frose elver, sjøer og myrer – Foto: Norconsult

Ruta gikk fra svenskegrensa om Lillebo, over Vurrusjøen til Drevsjø, videre til Sorken, Storbekken, Seter i Tufsingdalen, over Holla, Korssjøen og Sevatdalen til Røros. Holla var en viktig ferdasgård langs leden med mulighet for hvile og overnatting.

Transporten foregikk på vinterføre og ble utført av profesjonelle lasskjørere som leiekjørte for handelshusene i Falun og på Røros. Noen kjørte hele strekningen, mens andre kjørte delstrekninger, f. eks fra Falun til smeltehytta på Drevsjø eller fra Drevsjø til Røros. Handelsvarer som kom fra Sverige var jernvarer, kobber, messing, smivarer, verktøy og krutt. Andre veien gikk det sild, tørrfisk, tobakk og mjøl.

Den hardeste delen av ruta var fra Femunden til Røros og spesielt over Korssjøfjellet. Det var mange høydemeter som skulle forseres og værforholdene over høydedraget vinterstid kunne være tøffe. Holla ligger strategisk plassert slik at hester og kusker som overnattet her startet uthvilte før den mest strabasiøse delen av turen.

Trafikken var så stor at veiene sjelden ble brøytet, men holdt oppe av trafikken sjøl. Lasskjørerne kjørte i grupper på opptil 25 stykker sammen. Derfor var det også behov for stallplass til et stort antall hester på overnattingsstedene. Holla var den største ferdasgården i Tufsingdalen og hadde spiltauplass til 25 hester.

Da Rørosbanen stod ferdig i 1877 ble det etter hvert nesten slutt på lasskjøring langs rutene i Østerdalen, der jernbanen gikk. Når kobberverket så gikk over til koks på slutten av 1800-tallet minket det kraftig også på kullkjøringa langs vinterleden over Holla. Lasskjøringa mellom Falun og Røros fortsatte imidlertid to-tre tiår innpå 1900-tallet, men ebbet etter hvert ut.

Førkjørere ankommer Holla på vei til Røros - Foto: Norconsult

På 1980-tallet ble trafikken imidlertid tatt opp igjen som en gjenskaping av den historiske lasskjørevirksomheten i forbindelse med Rørosmartnan. Hvert år ankommer nå totalt mer enn hundre hester og sleder Rørosmartnan på åpningsdagen. På vinterleden forbi Holla kommer det «forbønder» fra Falun i Sverige. Det kommer også lasskjørere langs flere andre historiske ruter i Norge, fra Hemarken og Østerdalen i sør og fra Trøndelag i nord og vest.

I nyere tid har det ikke vært overnattingsmuligheter for folk og stallplasser til hester på gården. Da ny stallbygning ble oppført i 1935, var det mer eller mindre slutt på lasskjøringa langs vinterleden og denne ble

bygd etter gårdens behov og ikke med tanke på gjestestallplasser. På samme måte var behovet for overnatting mer eller mindre borte og kapasiteten nedbygd.

Nye elementer som ikke er knyttet til gardsdrift har kommet til, bl.a. hytter og fritidsboliger med dertil hørende veisystem og infrastruktur. De nye hyttene plasseres ofte på bevisst eksponerte punkter i landskapet for utsikt og utsyn. Dermed preger disse landskapsbildet på en ny og mer dominerende måte enn den eldre bebyggelsen. Dagens krav til størrelse og plassering av bygninger og tilhørende bilveier og biloppstillingsplasser medfører også ofte større landskapsinngrep enn det som er vanlig i forbindelse med eldre bebyggelse.

Marginale vekstforhold gjør at revegetering av sår i landskapet tar lang tid.

2.4.5 Dagens situasjon

Dagens situasjon viser historisk kontinuitet. Landskapet preges av små endringer og lite modernisering, men er noe endret av hyttebygging og veier.

Det er et jordbrukslandskap preget av tradisjonell husdyrbasert drift. Gården drives i dag med grasproduksjon etter nåtidens konvensjonelle metoder, men uten husdyr. Spor etter tidligere høy utnyttelse av utmark med utslåtter, utmarksbeiter og seterdrift er stadig mindre synlig.

Historisk var landskapet preget av hard utnyttelse til Røros kobberverks behov for tømmer og kull, disse sporene forsvinner og skogvegetasjonen kommer tilbake.

Bebyggelsen er regional, tradisjonell gårdsbebyggelse, hovedtunet et tett firkanttun. Det er adskilte sommer og vinterhus. Sommerfjóstunet ligger et stykke unna hovedtunet og består av små, enkle bygninger. Spredte fritidsboliger ligger i terrenget rundt. En lokal grusvei mot Siksjølia krysser Hollaleva sør for gården.

2.4.6 Kulturelle referanser

Som beliggende innenfor verdensarvområdet Røros Bergstad og circumferensen, er bevaring av landskapets historiske spor viktig. Vinterleden er definert som attributt innenfor verdensarvområdet og gårdsbebyggelsen og kulturlandskapet inngår som deler av dette.

2.4.7 Romlige og estetiske forhold

Landskapet på Holla kan karakteriseres som et småskalig jordbrukslandskap, med preg av eldre tiders driftsformer og utnyttelse.

Det store landskapet er preget av gjennomgående daler med elver, myrer og sjøer. Disse danner overordnet mønster og retning i landskapet. Hovedretningen på dalene går fra nord mot sørøst. Disse ligger mellom en grøvre struktur bestående av større og bredere daler nemlig Glommadalføret og Femunden som ligger i retning fra nord til sørvest. Landskapsrommene er langstrakte, følger dalførene og har varierende skala. Der det er sjøer utvider landskapsrommene seg og danner større og åpnere rom. Det største landskapsrommet dannes av Femunden i øst.

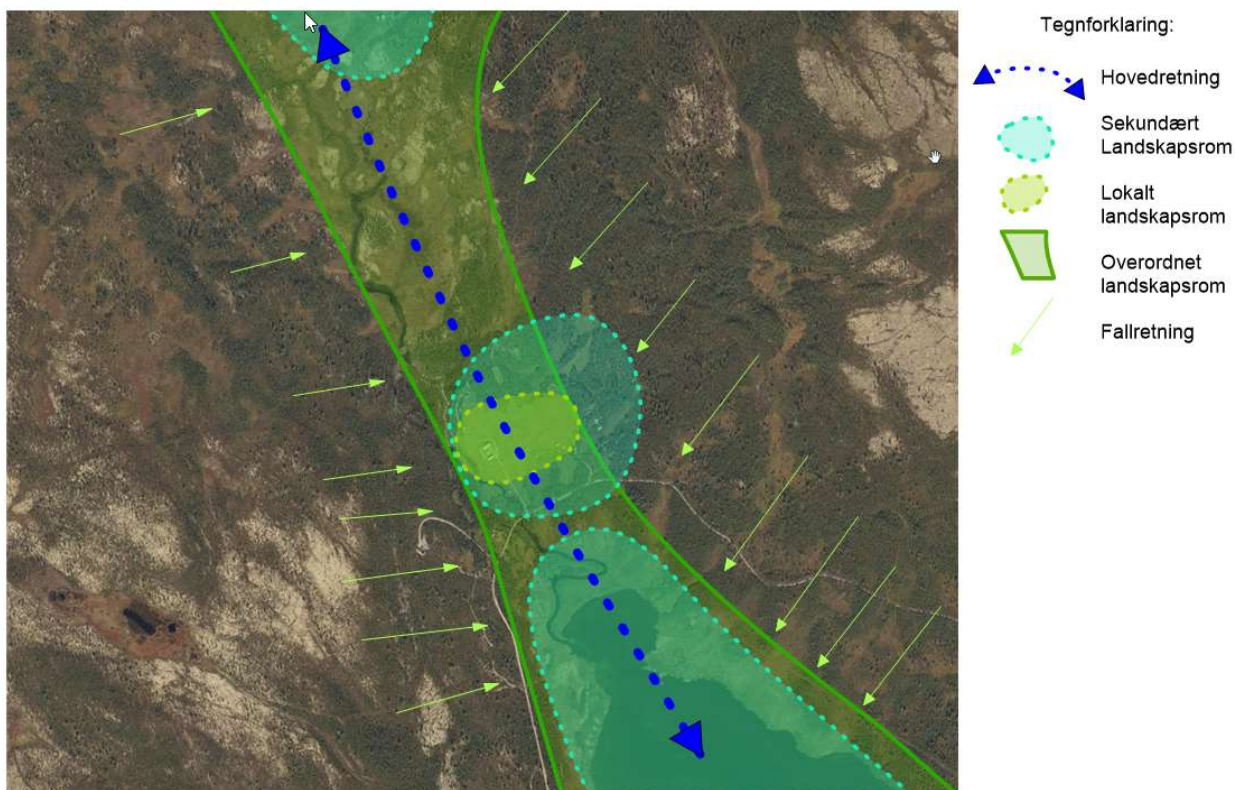

Rom og retninger i det store landskapet - Illustrasjon: Norconsult

Overordnet landskapsrom på Holla følger dalen i retning nord- sørøst, et underordnet men sentralt landskapsrom dannes av dyrkamarka, lukket mot nord, øst og vest av åser i ytterkant, nærmere av skogvegetasjon, fjellbjørkeskog med innslag av furu.

Den nærmeste skogen i øst og nord er beitepreget skog med utslåtter i gjengroing, og kan karakteriseres som del av et sekundært landskapsrom.

Rom og retninger i landskapet i planområdet - Illustrasjon: Norconsult

Landskapsformen, dalbunnen med vannveiene, åser og høydedrag er viktige orienteringspunkter i landskapet.

Området preges av tørt innlandsklima med stor årstidsvariasjon med lange, kalde vintre og kort sommer.

Regionen er tynt befolket med mye utmark og vilt. Det er fisk i sjøene og hjortevilt og rovdyr i utmarka. Områdene mellom Femund og Røros er også områder med tamreindrift.

Landskapets preges av det karakteristiske hvite kvitkrulldekket i lavfurskog og på viddene. Dette veksler med rikere vegetasjonstyper og jordbrukslandskap på elveslettene og flekkvis på kalkrike våtmarksområder i liene.

2.4.8 Fastsettelse av landskapskarakter

Landskapskarakter fastsatt på bakgrunn av tolkning av opparbeidet kunnskap om og beskrivelser av området

Forhold ved landskapet	Beskrivelse	Betydning for landskapskarakteren (stor - middels - liten)
Landskapets innhold		
Landformer og vann	Dallandskap med slake daler, sjøer, elv, dyrkamark og våtmarker	Middels
Vegetasjon	Området preges av morenemasser, torv og myr. I høyden er det også noe bart fjell. Jordbunnsforholdene er for det meste næringsfattige, mest næringsrik på elveslettene, også flekker med kalkrike områder. Karakteristisk vegetasjonstype med kvitkrulldykker i skog og på viddene. Vegetasjonskartet viser også flekkvis engbjørkeskog og rik sumpskog.	Stor
Arealbruk og bebyggelse	Spredd bebyggelse mest landbrukseiendommer, men også boliger og fritidsbebyggelse. Forutsetningene for jordbruk er marginale, men er også lokalt varierende. Husdyrbasert landbruk og grasproduksjon. Noe skogbruk og reindrift.	Liten
Kulturhistorien i landskapet	Gammel gårdsbebyggelse basert på lokal byggeskikk. Spor etter den historiske vinterleden til Røros. Tradisjonell husdyrbasert landbruk med innmark, utslåtter, og beitepreget skog.	Stor
Kulturelle referanser	Forbindelsen til kobberverkets virksomhet på Røros som ferdagard langs vinterleden mellom Falun og Røros.	Stor

Romlig-estetiske forhold	Dallandskap med slake åser. Fjellvegetasjon, bjørk og furuskog, hvite kvitkrullvidder. Frodig dalbunn med elv og sjøer.	Middels
Endrings- og vedlikeholdsprosesser		
Aktive naturprosesser	Vegetasjonen som tidligere var hardt beskattet, både fra Rørosverkets behov for kull og tømmer, men også fra husdyrbruket på garden har opphørt og kulturlandskapet viser nå tydelige tegn på gjengroing.	Middels
Jord- og skogbruk, reindrift, fiske, annen utmarksbruk	Jordbruksdrift med grasproduksjon	Liten
Bygge- og anleggsvirksomhet Transport	Steinbrudd i Siksjølia, begrenset eksponert og trafikkert.	Liten
Sammenhenger og brudd		
Geografiske og romlige	Sammenhengende dallandskap mellom Femunden og Røros	Middels
Funksjonelle	Lett framkommelig landskap med slake former.	Middles
Historiske	Dallandskapet forutsetning for historisk transportrute.	Middels
Nøkkelelementer		
Naturskapte nøkkelelementer	Systemet av vassdrag og myrer som følger det slake dalføret og retninger i landskapet	Stor
Menneskeskapte nøkkelelementer	Ferdasgård og vinterleden som er spor etter hovedtransportåre til og fra Røros.	Stor
Landskapskarakter:		
<p>Karakteristisk trekk ved landskapet er den slake dalen med vannveier og myrdrag. Karakteristisk vegetasjon er fjellskog med kvitkrulltepper på fjellvidder og i skogsbunn.</p> <p>Fjellgård med småskalig kulturlandskap preget av tradisjonelt husdyrbasert landbruk med innmark, utslåtter, og beitepreget skog. Karakteristisk bebyggelse med sommer og vintertun, noe fritidsbebyggelse i randsonene og tiltakende gjengroing av utmark og tidligere beitemark som følge av mindre husdyrhold og høsting i utmarka.</p> <p>Historisk bebyggelse og spor etter vinterleden, den historiske forbindelsen til Bergstaden Røros.</p>		

Tabell 1 (Kilde: SVV's veileder V712)

2.4.9 Fastsettelse av landskapsverdier

Utredningstema	Uten betydning	Noe verdi	Middels verdi	Stor verdi	Svært stor verdi
Visuelle kvaliteter					Delområde med kvaliteter av nasjonal og internasjonal betydning som del av verdensarvområde
Helhet variasjon			Helhetlig kulturlandskap utviklet gjennom utnyttelse til landbruk og husdyrhold		
Særpreget				Delområde med stort særpreget	
Arkitektur				Bebyggelse, landskap og kulturlandskap danner til sammen et sjeldent og lite berørt totalinntrykk	
Totalinntrykk				Delområde der landskap og bebyggelse til sammen gir et særegent totalinntrykk	
Sjeldenhet - representativitet		Vanlig landskapstype i regionen			
Forvaltningsprioritet					Delområdet har kvaliteter av nasjonal og internasjonal betydning som del av verdensarv

Fastsettelse av landskapsverdier iht. tabell 6-16 Verdikriterier for fagtema landskapsbilde ((Kilde: SVV's veileder V712)

2.5 Påvirkning og konsekvensvurdering

Tiltaket består i endring på eksisterende bygningsmasse og oppføring av nye bygninger og opparbeidelse av en ny veitrasé.

Tiltakets påvirkning på landskapsbildet er vurdert i forhold til:

- Forankring og lokalisering
- Landskaps og terrenginngrep
- Skala
- Arkitektonisk utforming

	Forankring og lokalisering	Landskaps- og terrenginngrep	Skala	Arkitektonisk utforming
Ødelagt/ sterkt forringet				
Forringet				
Noe forringet				Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet, men nye moderne elementer og materialbruk bryter med den tradisjonelle arkitekturen. Bl.a. store glassflater som eksponeres ved reflektering av lys.
Ubetydelig endret	Tiltaket bryter i liten grad med landskapsbildets karakter	Tiltaket medfører enkelte mindre inngrep. Ny vei fjerner ekstern biltrafikk over gården.	Tiltaket er tilpasset skalaen i landskapet	Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet

Tabell 3 Vurdering av påvirkning etter tabell 6-17 (Kilde: SVV's veileder V712)

Utredningen konkluderer med at tiltaket i liten eller ingen grad påvirker landskapsbildets karakter, skala i landskapet eller fører til skjemmende terrenginngrep.

Tiltaket fremstår som en arkitektonisk helhet, men større flater med glass som reflekterer lyset gjør at bygningene eksponeres i landskapet i større grad enn tidligere, og vil påvirke landskapsbildet og den arkitektoniske helheten.

De eksisterende bygningene har en tradisjonell utforming med små vindusruter og materialer som tømmer, trepaneler, stein og torv. De nye bygningene vil være mer synlige fra omgivelsene og påvirke landskapet, men i moderat grad.

Utbyggingen vil også medføre noe endring i det totale bygningsvolumet, form er tilpasset eksisterende bygninger.

Noen nye mindre bygninger, lodgene, vil ligge i skråningen mot elva nord for gårdstunet og være relativt godt skjult fra omgivelsene. De er blitt plassert med utgangspunkt i å være minst mulig synlige fra området nær gårdstunet og fra traseen til vinterleden. Det vil være mulig å opprettholde en rand av vegetasjon mellom anlegget og de nye lodgene.

I tilknytning til selve gårdstunet, vil det komme en ny bygning på plassen til dagens stallbygning som flyttes og blir stående parallelt med fjøset, på nordsiden av dette. Dette utgjør en relativt stor forandring. Tiltaket vil endre volumet på det borgaktige, tette firkanttunet, og derved påvirker landskapsbildet og kulturlandskapet i forhold til autentisk historisk situasjon. Stallen ivaretas imidlertid som historisk bygning, og blir satt inn igjen som en naturlig og tradisjonell utvikling av tunet. Nord for stallbygningen vil det også være mulig med parkeringsplasser som derved blir mindre eksponert enn i dag (; hvor bilene normalt parkeres på østsiden av tunet.)

Nytt garasjebygg ved «sommerfjøset» er plassert lavt i terrenget med vegetasjonsdekke på taket og materialbruk og farger som forholder seg til omgivelsene. Store innkjøringsporter vil bryte skalamessig med øvrig bebyggelse, men fordi bygget legges inn i terrenget og derfor ikke blir høyere de eksisterende bygningen vil totalvirkningen av bygget være underordnet.

Ombygd sommerfjøs og hotellbygg forholder seg til eksisterende bygninger mht høyde, volum og delvis materialbruk. Mange store glassflater som reflekterer lys vil imidlertid bryte med eksisterende bygningsuttrykk.

Ny adkomstvei til hyttene i nord langs jordet og gjennom skogen gis en opparbeidelse hvor det legges vekt på minimale fyllinger, skjæringer og grøfter og målet er at den skal framstå som en gammeldags kjerrevei. På den måten vil den skli inn i terrenget og i liten grad forstyrre landskapsbildet. Skjermende vegetasjon mellom veien og jordet bevares eller nyetableres. Positiv effekt av den nye veien vil være at det ikke lenger blir gjennomkjøring over tunområdet til gården.

Basert på verdivurderingen som ble vurdert til å være stor for tema landskapsbilde, og vurderingen av påvirkningen som er satt til å være ubetydelig forringet, vil man ut ifra konsekvensmatrisen komme frem til at tiltaket vil få **ubetydelig negativ innvirkning** på landskapsbilde.

Ut ifra tiltakets omfang, så vurderes det at influensområdet totalt sett vil få **ubetydelig forringelse** av landskapsbilde.

	Verdi	Påvirkning	Konsekvens
<i>Influensområdet</i>	Stor verdi	Ubetydelig negativ	0

Tabell 4 Verdi, påvirkning og graden av konsekvens for temaet landskapsbilde

2.6 Anbefalinger

For utredningstema landskapsbilde foreslås følgende:

- Tilbakestilling av terreng til opprinnelig topografi etter gjennomføring av tiltak

- Skjæringer og fyllinger i tilknytning til veien reduseres til et minimum
- Revegetering med stedegen vegetasjon. Utføres ved ivaretagelse og mellomagring av vegetasjonsskikt som tas av før graving og legges tilbake etter ferdigstilling av tiltak.
- Ved behov kan det vurderes tilsåing, men frøblanding må være tilpasset området og vegetasjonstypen.
- Eksisterende skjermende trevegetasjon beskyttes i byggeperioden slik at den ikke skades.
- Planting ny stedegen, skjermende vegetasjon.
- Etablering av vegetasjonsskjerm mot hyttenabo i nord slik at denne er mindre eksponert mot tunet.
- Utarbeidelse av en skjøtselsplan for vegetasjonen i tilknytning til vinterleden og utslåttene, slik at den historiske dimensjonen i landskapet ikke forsvinner.

Veien bør fremstå som en enkel kjerrevei etter ferdigstilling. (Foto:Norconsult)

Kilder:

Adriansen, Jan: *Gamle veger og vegfar 2021*, Riksantikvaren og Staten Vegvesen:

Bygdebok for Os, Bind 3- 2001

Direktoratet for naturforvaltning og Riksantikvaren: *Landskapsanalyse Fremgangsmåte for vurdering av landskapskarakter og landskapsverdi 2010*

Hedmark og Sør-Trøndelag fylkeskommuner: *Regionplan for Røros bergstad og circumferensen 2012*

Middtal, John 2001 - *Narbuvoll, Holden og Kvilvang: gårder og slekter*

Lahn, Tore. (2020) *Holla i Os. Tilstand og kulturminneverdi*. Innlandet Fylke.

Statens vegvesens (2021) *Konsekvensanalyser. V712 i Statens vegvesens håndbokserie*. Statens vegvesens.

Svendsen, Sigurd. (2019). *Vinterveier i Circumferensen. En rapport for Verdensarvrådet Røros*.

Sørensen T. & Smiseth M.T. (2022). *Befaringsrapport. Kulturmiljøregistrering i forbindelse med Detaljreguleringsplan for Vinterleden fjellgård. På qnb. 90/1, 90/4, 90/8 og 90/9 i Os Kommune*. Innlandet Fylket.

Verdensarvrådet for Røros Bergstad og Circumferensen (2019). *Forvaltningsplan for Verdensarven Røros Bergstad og Circumferensen 2019-2023*.

Røhme, Vergard: *Bygningsvern i Holden i Os* (1992) Hovedoppgave, Institutt for arkitekturhistorie Norges tekniske høgskole Trondheim.

Nettsteder:

Digitalmuseum, historiske bilder: <https://digitaltmuseum.org/>

Kartverket, historiske kart. <https://www.kartverket.no/om-kartverket/historie/historiske-kart>

Miljødirektoratet, Naturbase kart <https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase>

NiN-kart: <https://nin.artsdatabanken.no/>

Norge i bilder, Flyfoto, historiske: <https://norgebilder.no/>

J01	2023-04-27	For bruk	BRGJO	ATBER	ATBER
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult AS. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.